

Egy köbméter erdei-fenyő szálfája	10 frt.
Ezer drb fűrészelt tölgy szőlőkaró	21 „

Bedő Albert.

Pályázat az erdőbecsléstan kézikönyvére.

Irassék meg az erdőbecsléstan kézikönyve különös tekintettel a gyakorlati élet követelményeire a felső mennyiségtan és elemző mértan alkalmazása nélkül népszerű nyelven.

E tankönyvnek magában kell foglalni a fekvő- és álló fák, valamint a feldolgozott faválasztékok tömörtartalmának meghatározását, az állabok fatömegbecslésének különféle módjait, a fatömegnövedék kipuhatólását, a termőhelyi- és állabjóság meghatározását és a fatermési táblák összeállítását.

A pályamű az „Országos Erdészeti-Egyesület“ alapszabályainak 70—78. §-ában foglalt határozatoknak van alávetve s díja az egyesület Deák Ferencz-alapítványából 100 arany 550 frt értékkel.

Az idegen kézzel írott jeligével ellátott pályamunkák az író nevét rejtő lepecsételt jeligés levéllel együtt legkésőbb 1879. évi decemberhó 31. napján az „Országos Erdészeti-Egyesület“ titkári hivatalánál benyújtandók.

Az „Országos Erdészeti-Egyesület“ nevében és az 1878. évi rendes közgyűlés határozata alapján kiadta:

Budapesten, 1878 deczemb. 18-án.

Bedő Albert,
az egylet titkára.

Különfélék.

Tévedés egy boszniai gazdagság iránt. A múlt hónapban a „N. W. T. Bl.“ (egy bécsi német lap) után számos magyar és német lapot s köztük még a fakereskedők egyik német lapját is bejárta azon napirendre illő tudósítás, hogy milyen jelentékeny bevételi forrást képez a hordódonga utáni jövedelem Boszniában, minek illusztrációjául a többi közt következő lett mondva: „Nevezetesen a Motaika hegységben jutott ez ipar magas fejlődésre és a kivitel nagy jelentőségre. A hordódonga évenkénti kivitele itt 500.000—600.000 darabot tesz.“ No ezzel az öt- egész hatszáz-ezer darabbal ugyan megadta a tudósító, hisz a ki valaha dongát készítettett, tudja, hogy a közlő szemében ezen rendkívüli nagy szám egy kis darabka erdőből, s hogy kerekszámban beszéljünk, 2000 darab tölgyfából is kitelik s még nem is kell hozzá a legnagyobbja! Hogy pedig ily mennyiségű kivitel valami nagy jelentőséggel bírna vagy magas fejlődést bizonyíthatna, az a legmerészebb, hogy ne mondjuk balga állítások közé tartozik!

A székesfehérvári országos kiállításban való résztvételt, hivatkozva lapunk f. évi VII. füzetében kiadott ebbeli közleményünkre, ismételve ajánljuk t. szakközönségünk figyelmébe, és pedig annyival inkább, mert mint tudva van, a dunántuli vidéken a stíriai és krajnai fenyőfa nagy versenyt csinál a magyar felvidék fenyőfájának, így tehát különösen a fenyveserdők birtokosainak kiváló érdekében van anyaguk jó minőségét egy oly nevezetes fogyasztó vidékkel, mint a dunántuli környék, megismertetni. De különben is országos lévén a kiállítás, igen óhajtandó, hogy azon erdőterményeink minél bővebb mértékben jelenjenek meg. A mire teljes reményünk van, mert a mint a kiállítás egyik legmegbízhatóbb

t. intézőjétől közelebről értesültünk, a hazai erdőhivatalok igen helyesen, már is szép számban jelentkeznek a résztvételre.

Jegenyefenyőmag-eredmény. A znyó-váralljai közalapítványi erdőgondnokságnál 182 hectoliter jegenyefenyőtozoból 840 kilogramm mag pergettetett ki, s így egy hectoliterre esik 4.61 kilogramm. Akantisz Rezső, urad. erdőmester.

(Mr.) Északamerikai fanemek. Az Egyesült-Államok gazdasági osztályfőnöke (Commissioner of Agriculture) 1876-ban kiadott évi jelentésében elősorolja azon 5 méternél magasabb növésű erdei fákat, melyek az Unió területén előfordulnak. Ezen érdekes jegyzékből, mely összesen 419 fajt mutat ki, kitűnik, mennyivel számosabbak ott a külön fanemek és azok különbzetei, a mieinknél. Így például :

a „Coniferák“ és tűlevelűek rendéből kitüntet-
tetik : Pinus 35 féle, Abies 17, Larix 3, Taxus 5; Thuja 3,
Cupressus 5, Sequoia 2, Juniperus 8.

A lombfák közül : Tölgy (Quercus) 37 féle, ákácféle 21,
juhar (Acer) 10, (ebből 2 negundo), szilva (Prunus) 12, alma
és körte (Pyrus) 4, vadgesztenye (Aesculus) 5, hársfa (Tilia) 3,
galagonya (Crataegus) 14, kóris (Fraxinus) 12, szilfa (Ulmus) 6,
platán (Platanus) 3, diófa (Juglans) 13, gesztenye (Castanea) 4,
bükk (Fagus) 1, gyertyán (Carpinus) 1, nyírfa (Betula) 6,
éger (Alnus) 3, fűz (Salix) 6, nyárfa Populus 8 féle.

Ezek mindegyike, sok más nálunk ismeretlen fajjal, az említett jelentésben röviden le van írva. Az alacsonyabb bokrokkal és cserjékkel együtt eddig 800-nál többféle fanövény jegyeztetett fel és iratott le ottani fűvészek által. Körülbelül 120 fanem számíttatik a gyakrabban előforduló magasabb növésű fáknál, melyek közül 20=30—40; 12=60—70, és 5 vagy 6=90—100 méternyi magasságot ér el.

Változás a német erdészeti lapok között.
A dr. Baur Ferencz által szerkesztett és eddig Stuttgartban

megjelent „Monatschrift für das Forst- und Jagdwesen“ című havi közlöny jövő évi január hó 1-től kezdve, mint a nevezett folyóirat új folyama „Forstwissenschaftliches Centralblatt“ cím alatt és legfeljebb 40 iv tartalommal Berlinben fog megjelenni. A lap a müncheni egyetem erdészeti tanárainak lesz közlönye s előfizetési ára egy évre 12 márka. Ajánljuk tisztelt szak-társaink figyelmébe.

(Mr.) Mahagóni. A mahagóni fáról legelőször tétetik említés a híres tengerész Sir Walter Raleigh által, ki 1597-ben Trinidad szigetén hajóit ezen fával javíttatta ki. Jeles tulajdonságai feltűntek ugyan már akkor is, de az arany, drágakő és gyöngy után vadászó, Eldorádót kereső kalandorok, akkor minden csekélyebb értékű tárgyat figyelmen kívül hagytak. A múlt század kezdetén néhány deszka küldetett egy nyugat-indiai hajókapitány által rokonának Dr. Gibbonsnak Londonba, ki azokat egy új ház építésénél felhasználtatni kívánta; de a munkások félre dobták, azt állítva, hogy a fa szerfelett kemény. Ezután az orvos egy ládát rendelt belőle készíteni — de az asztalos is panaszkodott a fa keménysége ellen. A láda végre mégis elkészülvén, általános kíváncsiság és csodálás tárgyává lett. Nem sokára azután Buckingham herceg szekrényt készíttetett ezen kitűnő anyagból, s az addig megvetett mahagóni egyszerre divatba jött és igen keresett luxuscikké vált; — az asztalos pedig — Wollaston — ki elébb anyyira lenézte és utálta, rövid idő múlva híressé lett és meg-gazdagodott általa. Azóta a mahagóni a legkiválóbb, ékesítésre szolgáló fanemek egyikének tekintetik, és különösen Angol-honban általánosan bútörök és művészeti faragványok készítésére használtatik.

A mahagóni fa Közép-Amerikának, nevezetesen a nyugatindiai és Bahama szigetek, déli Florida, Honduras és Yucatanak honosa. Teljesen felnőtt állapotban

egyike az amerikai tropikus erdők királyainak. Óriási törzsei magasan nyúlnak fel, és izmos ágai sűrű lombozatukkal, megszire vetik árnyékukat. Levelei világos zöldek, aprók, simák és fényesek, s majdnem a babérfa leveleihez hasonlítanak. Virágai szinte aprók, fehérek vagy zöldes-sárgák; gyümölcse kemény héju, tojásdad alaku, mely nagyságát és formáját tekintve pulykatojáshoz hasonlítható, és 5 rekeszt tartalmaz, melyek mindegyikében körülbelől 15 magszem található.

A mahagóni favágók, miután egy fát döntésre kiszemeltek, 4 méter magas padlatot állítanak fel körülötte, s ezen padlat felett vágják le, mi által 4—5 méter a törzsből kárba vész. De mind a mellett egyetlen-egy tönk nem ritkán 120—140, néha pedig 300 mázsát is nyom. Ezen tönkök közönségesen $5\frac{1}{2}$ méter hosszúak, és néha 1·5—1·6 méter átmérőjűek, s egy mahagóni fa 2, 3, sőt 4 ily darabot is szolgáltat. Volt eset, hogy egyetlen-egy mahagóni fa 30.000 forintért adatott el, legalább azon amerikai lap, melyből ezen adatokat merítettem, azt állítja, hogy a híres Broadwood nevű londoni zongora készítő cég 3000 sterling fontot fizetett három tönkért, mely egy törzsből vágatott; s melyek mindegyike 5 méter hosszú és egy négyszög-méter vastag volt.

Említésre méltónak találom, hogy egy derék hazánkfia, Nemegyei, volt honvéd őrnagy, több év előtt déli Mexikó tengerszélén megtelepedvén, ott nagyban vágatja a mahagóni fákat, s azokat többnyire New Yorkba szállítja, mely üzlet mellett már is tetemes vagyona tett szert.

(Mr.) Uj szénégetési mód. Franciaországban néhány év óta új szenelési mód alkalmaztatik, melyet Jules Mo van ajánl, s mely által a faszén előállításában ugy meny nyiség, mint minőségre nézve tetemes nyereség éretik el. Az apparátus egy erős vaslemezről készült dobból áll, mely körülbelől 2 méter magas és ugyan ily átmérőjű, s melyet 2 egyén

könnyen elhordani bir. Tartalma mintegy 6 köbméter. Tetején nyílás van, melyen a fa berakatik, és egy cső, melyen át meggyújtása eszközöltetik, s a füst kimegyen. Alsó részén hat elzárható hasadék van, mely a levegőt egy a fenékén szita-képen átlukasztott csöbe ereszti. A dob fenék nélkül áll a földön, úgy hogy a mütét végén felfordítatván, a szén könnyen kivehető belőle. Az ezen módon égetett szénnek hektolitere 23—25 kilogrammot nyom, és minőségén tetszés szerint lehet váltóztatni. A fát csak félig is lehet szenesíteni kohók számára, mely esetben 75 százalékra redukáltatik. Három munkás 10 ily apparátust bir kezelni, melyek mindegyike 25 hektoliter szenet eredményez.

(Mr.) Gyanta és terpetin. A Egyesült-Államok fenyveseiből 1876-ban kerekszámban 300.000 nagyobb hordó (cask) terpetinszesz, és $1\frac{1}{2}$ millió 280 fontot tartalmazó hordó gyanta termeltetett.

Uj szépirodalmi közlöny. A Petőfi-társaság jövő évi január hótól kezdve „Koszoru“ czim alatt havi közlönyt ad ki. Ára egy évre 10 frt. Az előfizetési pénzek a „Koszoru“ kiadóhivatalába, Koronaherczeg-utcza 3. sz. küldendők. A már megjelent első füzet tartalma e sorok írójának is kellemes szórakozást nyújtott, miért a nagyvilág zajától távol élő erdészeknek is, kiknek kedvencz foglalkozásukhoz tartozik jó szépirodalmi művek olvasása, bátran ajánlhatjuk. A kiállítás oly diszes, hogy Rautmann kiadónak és a Franklin nyomdának becsületére válik.

Kitüntetés. A franczia köztársaság elnöke Bedő Albert főerdőtanácsosnak az 1878. évi párisi világkiállítás alkalmából a franczia becsület-rend lovagkeresztjét adta.

(I.) Szénégető iskola. Svédországban két ily iskola létezik. A tanfolyam 2 hónap (1. szeptembertől október 30-ig). A tanulók száma 35—48, és évről-évre szaporodik. 1876-ban

a királyi erdészeti tanintézet 33 tanulója az igazgatóval együtt látogatta. Vajjon nem volna-e célszerű nálunk is nevelni ily módon szénégetőket, hogy az ezekben némely vidéken érezhető hiányon segítve lenne. Jobb szénégetéssel versenyképebbé válhatnék faszéntermelésünk is.

(I.) A vágás idejének felismerésére Prilleux a jódot használja, a mely tudvalevőleg a keményítőt kékre festi. Télen a keményítő a fába, mint reservoirba van lerakva, míg ellenben tavasszal és nyáron az évgyűrű képzésénél szerepel. Tehát a fa keresztmetszetét jóddal kell bekenni; a télen végott fa megkékül, a tavasszal vagy nyáron vágott nem.

(I.) Növénygyűjtemények színének megóvásárá egy amerikai gyógyszerész-lap 3 uncia szeszre 2 gram salicylsavból álló oldatot ajánl, melybe a szárítandó növényt előbb mártani kell.

(I.) Poroszország vasuti talpfa szükséglete 1875-ben 1,673.819 darab volt, ebből

	tölgy	bükk	pinus
impregnált	536.039	11.170	357.936,
impregnálatlan	668.462	228	99.984,
tartott	az impregnált		impregnálatlan
tölgy	7—20,		1—30 évig,
bükk	4—20,		6—7 „
pinus	4—20,		2—11 „

Változások az erdészeti szolgálat körében. Illés Nándor erdőmester, kinek a gróf Károlyi család részéről ez év végével bekövetkezendő szolgálati nyugalmazását lapunk mult füzetében jelentettük; továbbá Sréter Károly m. kir. főerdész és Blaschek Ede katasteri erdőbecslőfelügyelő az Eszterházy herczegség javainak zárgondnoksága által erdőfelügyelőkké nevezettek ki.

A m. kir. pénzügyministerium ügyeinek ideiglenes vezetésével megbizott miniszerelnök, Horváth Béla közalapítványi erdészt a lugosi m. kir. erdőhivatalhoz pénztárelenőrré, Horváth Lajos m. k. erdészt és karánsebesi helyettes főerdészt a szomolnoki erdőhivatalhoz főerdészsé, Kovács Géza erdőakadémiai tanársegédet és m. kir. erdőgyakornokot a topánfalvi erdőhivatalhoz, Geisinger József rendelkezés alatti erdészt a rékási erdőhivatalhoz és Halbauer István m. kir. erdőgyakornokot a lippai erdőhivatalhoz erdészekké, Petersberger Frigyes erdészeti pénztárnokot és helyettes főerdészt a topánfalvi erdőhivatalhoz főerdészsé és Csasz-kóczy Mihály erdőgyakornokot a bustyaházai erdőhivatalhoz pénztárelenőrré nevezte ki. Kugler Lajos csálai erdész a ministeriumnál lévő egyik főerdézi állomás-, Schwob Sándor berzovai erdész a temesvári igazgatóságnál lévő erdőfogalmazó és Taferner István erdőgyakornok a berzovai erdészállomás helyettesítésével bizattak meg.

Halálozás. Paulinyi János, m. k. erdész és egyetünk rendes tagja, a ki legutóbb az ungvári kincstári uradalomban buzgósággal és önfeláldozással viselt szolgálatából kifolyólag súlyosan megbetegedvén, egészsége helyreállítása végett október elején Budapestre a Rókus-kórházba szállított, november 29-én ugyanott meghalt. Szakunk benne egy buzgó munkást és az államerdészeti szolgálat tevékenysége és erélyéről ismert tisztviselőt veszített. A m. kir. pénzügyministerium erdészeti osztálya a boldogult szaktárs iránti kegyeletnek szép jelét tanusította azzal, hogy a koporsóra egy igen díszes koszorút adott, s a f. évi december 1-jén végbement temetésen testületileg részt vett. Béke hamvaira.
